

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2-4
PL 32, 20101 TURKU

Diaarinumero 1826/03.04.04.09/2023

Satakunnan hyvinvointialueen lausunto Harjavallan kaupungin valitukseen

Lausunto

Harjavallan kaupungin valitus on perusteeton. Aluehallituksen päätös hylätä Harjavallan kaupungin oikaisuvaatimus, joka koski teknisen johtajan päätöstä vuokrasopimuksen irtisanomisesta, on lain mukainen ja siten pidettävä voimassa.

Valittajan vaatimukset

Harjavallan kaupunki on valittanut Satakunnan hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksestä 6.11.2023/291 §. Aluehallitus on päätöksellään hylännyt Harjavallan kaupungin oikaisuvaatimuksen Satakunnan hyvinvointialueen teknisen johtajan 14.9.2023 tekemästä päätöksestä, joka koski palvelukoti Hopearannan vuokrasopimuksen irtisanomista. Valituksen mukaan:

Vuokrasopimuksen irtisanomista koskeva päätös on lainvastaisena kumottava.

Valituksen johdosta Satakunnan hyvinvointialue lausuu seuraavaa:

Lausunto

Hallinto-oikeuden kysymyksiin vastaamme seuraavaa:

- a) Hyvinvointialueen käsityksen mukaan oikea oikeuspaikka on Turun hallinto-oikeus.
- b) Hopearannan vuokrasopimus on siirtynyt Satakunnan hyvinvointialueelle Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä (Kessote) siirtyvänä sopimuksena.

Sote- ja pelastustoimen sopimuksien siirtymisestä säädetään voimaantulolaissa (616/2021). Voimaantulolain 25 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyivät sellaisenaan vuoden 2023 alusta lukien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sopineet. Siirto koski yksiselitteisesti

myös kunnan ja ns. vapaaehtoisen kuntayhtymän välisiä vuokrasopimuksia. Kessote ja Harjavallan kaupunki ovat ilmoittaneet oikaisuvaatimuksen kohteena olevan vuokrasopimuksen siirrosta voimaanpanolain 26 § mukaisessa järjestyksessä ja Satakunnan hyvinvointialueen aluevaltuusto on ottanut sopimuksen vastaan kokouksessaan 19.12.2022.

Perusteet

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva vuokrasopimus ” Harjavallan kaupungin kiinteistöistä Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle Kessote (21.12.2020)” on yksiselitteisesti voimaanpanolain 25 §:n mukainen sopimus, joka on voimaanpanolain 26 §:n mukaan Kessote:n toimesta ilmoitettu siirrettäväksi (9.2.2022/ § 5) ja otettu vastaan aluevaltuuston päätöksellä 19.12.2022/ 137 §.

Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on kokouksessaan 9.2.2022/ § 5 päättänyt antaa Satakunnan hyvinvointialueelle voimaanpanolain § 26 mukaisen selvityksen, jonka liitteessä on mainittu siirtyvänä sopimuksena muutoksenhaun kohteena oleva sopimus.

Satakunnan hyvinvointialueen aluevaltuusto on ottanut voimaanpanolain 26 § mukaan Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toimesta siirrettäväksi ilmoitetut sopimukset vastaan päätöksellä 19.12.2022 § 147, päätöksen liitteessä on mainittu siirtyvänä sopimuksena muutoksenhaun kohteena oleva sopimus. Päätöksen esittelytekstissä on mainittu, että ”vuokrasopimuksista kunnalta vuokrattavista toimitiloista (uudet hyvinvointialueen ja kunnan väliset vuokrasopimukset) on päätetty erikseen. Listausta pitää sisällään vain kunnalta hyvinvointialueelle siirtyvät tilavuokrasopimukset. Aluevaltuuston päätös on annettu tiedoksi Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle 14.02.2023.

Harjavallan kaupunginhallitus on kokouksessaan 21.02.2022 päättänyt antaa Satakunnan hyvinvointialueelle voimaanpanolain § 26 mukaisen selvityksen (Harjavallan kaupungin selvitys Satakunnan hyvinvointialueelle).

Annetun selvityksen kohdassa selvitys käytössä olevista toimitiloista on mainittu seuraavaa ”Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat kunnan omistamat toimitilat siirtyvät vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueen hallintaan. Siirtymäkauden vuokrasopimus on voimassa 1.1.2023 alkaen vähintään kolme vuotta, ja hyvinvointialueella on oikeus pidentää sopimuksen voimassaoloa vuodella. **Harjavallan kaupungin ja Kessoten (Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä) väliset vuokrasopimukset siirtyvät voimassa olevilla sopimusehdoilla. Sopimukset ovat voimassa toistaiseksi ja niissä on yhden vuoden irtisanomisaika**”.

Harjavallan kaupunki on näin ollen itsekin todennut, että vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi ja siinä on yhden vuoden irtisanomisaika.

21.2.2022/5 § liitteenä

Selvitys siirtyvistä sopimuksista on mainittu siirtyvänä sopimuksena muutoksenhaun kohteena oleva sopimus KESSOTE, vuokrasopimus tiloista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon, Vuokrasopimus Harjavallan kaupungin kiinteistöistä Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle (KESSOTE)

Satakunnan hyvinvointialueen aluevaltuusto on ottanut voimaanpanolain 26 § mukaan Harjavallan kaupungin toimesta siirrettäväksi ilmoitetut sopimukset vastaan päätöksellä 19.12.2022/ § 137. Aluevaltuuston päätöksen 19.12.2022/ § 137 esittelytekstissä on mainittu seuraavaa ”Vuokrasopimuksista kunnalta vuokrattavista toimitiloista (uudet hyvinvointialueen ja kunnan väliset vuokrasopimukset) on päätetty erikseen. Listausta pitää sisällään vain kunnalta hyvinvointialueelle siirtyvät tilavuokrasopimukset.” Edellä mainitusta esittelytekstistä sekä itse aluevaltuuston päätöksestä käy ilmi selkeästi ilmi, että aluevaltuusto päättää ottaa Harjavallan kunnalta vastaan siirtyvät sopimukset liitteen (hyvinvointialueelle siirtyvät sopimukset harjavalta) mukaisesti. Liitteessä on mainittu siirtyvänä sopimuksena muutoksenhaun kohteena oleva sopimus. Aluevaltuuston päätös on annettu tiedoksi Harjavallan kaupungille 14.02.2023. Harjavallan kaupunki ei ole valittanut ko. päätöksestä. Päätös on lainvoimainen.

Harjavallan kaupunki perustelee näkemystään soteuudistuksen voimaanpanolain 22 §:n vastaisena ja esittää näkemyksensä, ettei hyvinvointialueella ole oikeutta irtisanoa vuokrasopimusta.

Voimaanpanolain 22 §:ssä säädetään hyvinvointialueen ja kunnan velvollisuudesta tehdä vuokrasopimus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloista siten, että vuokrasopimus on voimassa kolme vuotta ja hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaika yhdellä vuodella (ns. 3+1 sääntö). Tässä on tarkoitettu tilannetta, jossa siirtyvää vuokrasopimusta ei ole ollut, koska kunta on itse harjoittanut perusterveydenhuollon toimintaa itse omistamissaan tiloissa.

Voimaanpanolain 22 §:n mukaan hyvinvointialue ja kunta voivat sopia vuokrausveloitteen kohteena olevien toimitilojen hallinnasta sekä toimitilojen hallintaa koskevien vuokrasopimusten voimassaolosta myös toisin, kuin säännöksessä säädetään.

Voimaanpanolain 22 § koski kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloja, joista ei ollut siirtohetkellä voimassa olevaa vuokrasopimusta kahden eri oikeushenkilön välillä. Säädöksen tarkoituksena oli turvata

hyvinvointialueen asema tilanteessa, jossa toimitilojen käytöstä ei ollut olemassa vuokrasopimuksia, ja jossa muutoin olisi jouduttu neuvottelemaan kussakin tapauksessa erikseen toimitilojen käytöstä, sekä varmistaa hyvinvointialueelle oikeus käyttää toiminnan vaatimia tiloja lakisääteisten tehtävien hoidon edellyttämällä tavalla ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Säädöksen tarkoituksena ei ole turvata kuntien ja kuntayhtymien asemaa muuttuneessa tilanteessa, kuten valittaja virheellisesti esittää, tai toimia lakisääteisenä rahoitusinstrumenttina hyvinvointialueelta kuntien suuntaan.

HE 241/2020 vp s. 895 on 22 §:n perusteluissa todettu seuraavaa:

Pykälän 1 momentin mukaan toimitilat siirtyisivät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023 lukien. Jos kunta ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta siirtäisi sopimuksen hyvinvointialueelle 25 §:n mukaisesti. Jos hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvaa toimintaa ja kunnan muuta toimintaa olisi järjestetty samoissa toimitiloissa, kunnan ja hyvinvointialueen tulisi sopia tilojen kustannusvastuun jakautumisesta esimerkiksi käytettävien tilojen suhteessa.

Perusteluista ilmenee pääsääntö siitä, että jos tilojen hallinnasta on olemassa sopimus, se siirtyy 25 §:n mukaisesti hyvinvointialueelle.

Voimaanpanolain 25 § mukaan hyvinvointialueelle siirtyivät sellaisenaan vuoden 2023 alusta lukien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sopineet. Siirto koski yksiselitteisesti myös kunnan ja ns. vapaaehtoisen kuntayhtymän välisiä vuokrasopimuksia vrt voimaanpanolaki 32 §. Siirtyvinä sopimuksina siirtyivät myös niiden toimitilojen vuokrasopimukset, jotka kunnat tai kuntayhtymät olivat vuokranneet yksityisiltä toimijoilta tai kunnilta.

Edellä mainituin perustein Satakunnan hyvinvointialue ei ole velvollinen voimaanpanolain 22 §:n tai muutoin lainsäädännön perusteella muuttamaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta siirtyneitä kunnan ja ns. vapaaehtoisen sotekuntayhtymän tai lakisääteisten kuntayhtymien välisiä toimitiloja koskevia vuokrasopimuksia siten, että sopimus olisi voimassa kunnan ja hyvinvointialueen välillä 3+1 vuotta. Hyvinvointialue voi irtisanoa vuokrasopimuksen sopimuksen mukaisen irtisanomisajan ja muiden sopimusehtojen mukaisesti.

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden perustuslainsuoja turvaa myös sopimussuhteiden pysyvyyttä. Perustuslain lisäksi sopimuksen sitovuus on myös sopimusoikeuden perusta.

Valittaja on vedonnut siihen, että vuokrasopimus Hopearannan vanhainkodista oli tarkoitettu pitkäaikaiseksi, turvaamaan kunnan taloutta. Hyvinvointialue pitää kestävämmänä ajatusta, että sopimusoikeudesta poikettaisiin sillä perusteella, että kuntien talous voisi olla perusteena epätarkoituksenmukaisen vuokrasopimuksen jatkamiselle. Tällaiselle väitteelle ei ole siinäkään mielessä perusteluja, että Kessote:n solmima vuokrasopimus oli tehty toistaiseksi voimassa olevaksi, 12 kk irtisanomisajalla. Tämän Harjavallan kaupunki on tiennyt sopimuksen allekirjoittaessaan.

Vastine esitettyihin valituksiin

Valituksessa esitettyjen vaatimusten perusteella vuokrasopimuksen irtisanomista koskevan päätöksen kumoamiselle ei ole perusteita.

Satakunnan hyvinvointialue katsoo, että kaikki valittajan vaatimukset tulee hylätä lakiin perustumattomina.

Oikeudenkäyntikulut

Satakunnan hyvinvointialueen käsityksen mukaan asiassa ei ole perusteita määrätä hyvinvointialuetta korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikuluja. Oikeudenkäynti ei Satakunnan hyvinvointialueen käsityksen mukaan ole johtunut viranomaisen virheestä tai laiminlyönnistä. Satakunnan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan on kohtuullista, että kumpikin osapuoli pitää omat kulunsa vahinkonaan.

Satakunnan hyvinvointialue

Anna Alarautalahti-Heurlin
hallintojohtaja

Laati

Anna Alarautalahti-Heurlin, hallintojohtaja, Satakunnan hyvinvointialue

Liitteet

Harjavallan kaupunginhallitus 21.02.2022/40 § liitteineen

Vuokrasopimus Harjavallan kaupungin kiinteistöistä Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle (Kessote)

Aluevaltuusto 19.4.2022 / 32 §

Aluevaltuusto 19.12.2022/137 §

Keski-Satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymän yhtymähallitus
9.2.2022/5 §, pöytäkirjanote liitteineen

Aluevaltuusto 19.4.2022/46 §

Aluevaltuusto 19.12.2022/147 §

KPMG Oy Ab:n legal Counsel, director Auli Valli-Linnun lausunto 24.5.2023